

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська мова

освітній ступінь _____ **бакалавр** _____
(назва освітнього ступеня)

галузь знань _____ **08 Право** _____
(шифр і назва галузі знань)

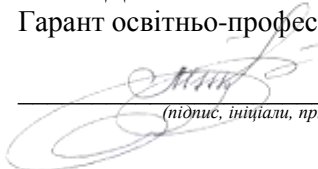
спеціальність _____ **081 Право** _____
(код і назва спеціальності (предметної спеціальності або спеціалізації))

освітня програма Право _____
(назва освітньої програми)

тип дисципліни _____ **обов'язкова** _____
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

_____ А.С. Метіль
(підпис, ініціали, прізвище)

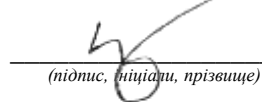
РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою української і всесвітньої історії та
культури
протокол № 11 від 04.06.2019 р.

Завідувач кафедри проф. Колесников А.О.

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету
української філології та соціальних наук

_____ І.С. Циганок
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробник програми:

Делюсто Марина Сергіївна, кандидат
філологічних наук, доцент кафедри української
мови і літератури.

Рецензент програми:

Колесников Андрій Олександрович, доктор
філологічних наук, завідувач кафедри української
мови і літератури.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>
<i>Кількість кредитів: 4</i>	<i>Лекції:</i>	
	8	4
<i>Модулів: 1</i>	<i>Практичні заняття:</i>	
<i>Загальна кількість годин: 120</i>	40	8
<i>Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 1</i>	<i>Лабораторні заняття:</i>	
	-	-
<i>Семестр: 1</i>	<i>Семінарські заняття:</i>	
	-	-
<i>Тижневе навантаження (год.):</i>	<i>Консультації:</i>	
<i>- аудиторне: 4</i>	-	-
<i>- самостійна робота: 8</i>	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
<i>Форма підсумкового контролю: залік</i>	-	-
<i>Мова навчання: українська</i>	<i>Самостійна робота:</i>	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є одиниці різних структурних рівнів української мови, їхня природа, класифікація, особливості функціонування; норми сучасної української літературної мови; науковий стиль та його засоби, види і жанри наукових текстів; усне і писемне академічне мовлення.

Метою вивчення дисципліни є: розвиток інтересу до державної мови, розуміння її значущості у житті кожного громадянина України, формування національно-мовної особистості, поглиблення знань студентів про норми сучасної української мови, навчання усної і писемної академічної комунікації; підвищення та вдосконалення рівня культури мовлення майбутніх фахівців тощо. Основними завданнями вивчення дисципліни є: сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності; забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення; розвинути вміння й навички продукувати якісні наукові тексти різного фахового спрямування; сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу ділових і наукових текстів; прищеплення навичок користування лінгвістичними термінологічними і енциклопедичними словниками, додатковою лінгвістичною літературою, лінгвістичними науковими журналами тощо.

Міждисциплінарні зв'язки: вивченням курсу зумовлено використання інформації теоретичного та прикладного характеру зі вступу до мовознавства, фонетики, лексикології, словотвору, морфеміки, морфології, синтаксису

сучасної української мови, стилістики, культури мови, діалектології, основ наукових досліджень, риторики тощо.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Право».

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 2	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.
ЗК 4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	ПРН 5	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.
		ПРН 10	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію;
		ПРН 11	Володіти базовими навичками риторики.
		ПРН 12	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.
ЗК 7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 2	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.
Спеціальні компетентності (СК)			
СК 15	Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.	ПРН 23	Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
ЗК 2		ПРН 2		
ЗК 4		ПРН 5	ПРН 10 ПРН 11 ПРН 12	
ЗК 7		ПРН 2		
СК 15				ПРН 22

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)					
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота
1.	Вступ. Українська мова серед інших мов світу	4	2	2	-	-	8	2	2	-	-	-	12
2.	Фонетика української мови	2		2	-	-	8	-	-	-	-	-	12
3.	Активні процеси в орфоєпії, графіці та орфографії української мови	2		2	-	-	8	2	-	2	-	-	12
4.	Зміни у словотвірчій системі української мови	2		2	-	-	8	-	-	-	-	-	12
5.	Проблемні питання морфології та синтаксису української мови	16		16	-	-	8	6	2	4	-	-	12
6.	Культура української мови	6	2	4	-	-	8	-	-	2	-	-	12
7.	Комунікативно-риторичні якості мовлення	2		2	-	-	8	-	-	-	-	-	12
8.	Ділові папери як засіб писемної комунікації	6	2	4	-	-	8	-	-	-	-	-	12
9.	Характеристика функціонального	8	2	6	-	-	8	-	-	-	-	-	12

наукового стилю української мови та його жанрів													
Разом:	48	8	40	-	-	72	12	4	8	-	-	108	

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Вступ. Українська мова серед інших мов світу

Мова як суспільне явище. Функції мови. Сутність мови. Мова як семіотична система. Структура мовної системи. Мова у когніції і комунікації. Українська мова – національна мова українського народу. Місце української мови серед інших слов'янських. Походження української мови. Літературний і діалектний різновиди української мови. Її соціальна диференціація. Мовна норма. Види норм. Літературна і діалектна норма. Стиль як функціональний різновид літературної мови. Стилістична система сучасної української мови.

Тема 2. Фонетика української мови

Предмет і завдання фонетики. Артикуляційний, акустичний, перцептивний та функціональний (власне лінгвістичний) аспекти вивчення звуків. Звук як фонетичне явище. Проблематика класифікації звуків. Характеристика голосних звуків української мови. Характеристика приголосних звуків української мови. Чергування приголосних. Правопис дзвінкх та глухих приголосних.

Тема 3. Активні процеси в орфоенії, графіці та орфографії української мови

Орфоепія сучасної української літературної мови. Поняття орфоепії, орфоепічної норми. Погляди на природу складу. Типи складів в українській мові. Графіка української мови. Поняття графеми. Фонематичний і складовий принципи української графіки. Алфавіт української мови. Українська орфографія. Поняття орфограми. Написання слів за фонематичним, традиційним, морфологічним та смисловим принципом орфографії. Принципи української пунктуації. Типи розділових знаків.

Тема 4. Зміни у словотворчій системі української мови

Морфеміка. Поняття про морфему. Морфема і морф. Типи морфем та їх значення. Морфемний склад слова. Принципи правопису значущих частин слова. Словотвір. Способи словотворення. Творення і правопис імен по батькові. Прості, складні і складені слова. Творення і правопис складних слів. Правопис приголосних у кінці префіксів.

Тема 5. Проблемні питання морфології та синтаксису української мови

Грамматика і морфологія. Основні поняття морфології. Граматична форма. Граматичне значення. Способи вираження граматичних значень. Граматична категорія. Парадигма. Частини мови. Принципи виділення частин мови. Лексико-граматичні розряди і граматичні категорії в українській мові.

Іменник як частина мови. Лексико-граматичні розряди іменників. Поділ іменників на відміни та групи. Відмінкові закінчення іменників. Категорія роду іменників. Спільний рід. Розподіл незмінюваних іменників за родами. Категорія числа іменників. Однинні і множинні іменники. Правопис закінчень іменників. Закінчення іменників II відміни чоловічого роду в родовому відмінку однини. Закінчення іменників II відміни в родовому відмінку множини. Особливості правопису іменників II відміни в інших відмінках. Істоти/ неістоти і словозміна. Правопис іменників III відміни в орудному відмінку однини.

Прикметник як частина мови. Словозміна прикметників. Лексико-граматичні розряди прикметників. Правопис закінчень прикметників. Інші частини мови з прикметниковою словозміною. Категорія ступеня порівняння прикметників та прислівників та її форми. Творення і правопис вищого ступеня порівняння прикметників. Творення і правопис присвійних прикметників. Винятки в утворенні ступенів порівняння якісними прикметниками.

Числівник як частина мови. Семантичні і структурні розряди числівників. Правопис відмінкових форм числівників. Правопис складних числівників і відчислівникових складних слів. Зв'язок числівників з іменниками.

Займенник як частина мови. Семантичні розряди займенників. Відмінювання і правопис займенників. Вживання займенників. Проніміналізація.

Дієслово. Форми дієслова. Неозначена форма дієслова (інфінітив). Минулий час. Умовний спосіб. Правопис закінчень дієслів у теперішньому і простому майбутньому часах. Визначення дієвідміни дієслова. Чергування приголосних у дієсловах. Складний і складений майбутні часи. Наказовий спосіб. Неособові форми дієслова. Активні і пасивні дієприкметники. Безособові форми на *-но*, *-то*. Творення і вживання дієприслівників.

Незмінювані частини мови. Прислівник. Прийменник. Сполучник. Частка. Вигук. Правопис прислівників, утворених від прикметників. Правопис прислівників, утворених поєднанням прийменника з іменником. Правопис прислівників, утворених від числівників та прислівників. Правопис складних і складених прислівників. Правопис *і* та *и* в кінці прислівників. Правопис прийменників. Розрізнення прийменників і префіксів. Вживання прийменників. Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших частин мови. Правопис часток. Правопис *не* з іменними частинами мови та прислівником. Правопис *не* з дієсловом. Правопис вигуків.

Речення. Будова речення. Інтонація і розділові знаки в реченні. Класифікація речень. Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Речення із звертанням. Речення зі вставними словами, слвосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки, додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення. Складносурядне речення, його будова. Розділові знаки в складносурядному реченні. Складнопідрядне речення, його будова. Основні види підрядних речень. Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні. Складне речення з різними видами зв'язку, розділові знаки в ньому. Пряма й непряма мова. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою та діалогом.

Тема 6. Культура української мови

Мова і культура. Поняття «культури мови». Культура мовлення як лінгводидактична наука. Чинники формування культури мовлення. Мовна освіта. Мовне виховання. Мовленнєва поведінка. Професійна мовнокомунікативна компетенція. Мовна норма як лінгвістична категорія. Поняття загальномовної норми української мови. Літературна мова і норма. Типи літературної норми. Сильова норма. Суспільне значення норм літературної вимови. Порушення правил української літературної вимови. Норми вимови голосних звуків. Норми вимови дзвінкх і глухих приголосних звуків. Вимова груп приголосних. Вимова слів іншомовного походження та абрєвіатур. Засоби милозвучності української мови. Норми наголошування слів сучасної української літературної мови. Словесний наголос. Наголошування іменників. Наголошування прізвищ. Наголошування прикметників. Наголошування числівників. Наголошування займенників. Наголошування дієслів. Фразовий наголос. Лексичні норми. Точність мовлення. Точність слововживання. Причини порушення смислової точності мовлення. Синоніми. Пароніми. Чистота мовлення. Просторічні слова. Соціальні і територіальні діалектизми. Поняття «суржик». Поняття фразеологічної норми. Порушення точності фразеологізмів. Словотвірні норми. Особливості творення прикметників. Нормативність творення відтопонімних слів. Морфологічні норми іменника. Нормативність уживання форм роду, числа та відмінка іменників. Нормативність уживання граматичних форм прикметників. Нормативність уживання граматичних форм числівника. Нормативність уживання граматичних форм займенника. Нормативність уживання граматичних форм дієслова. Порушення норм у вживанні прийменників. Синонімія прийменникових конструкцій. Синтаксичні норми. Порядок слів у реченні. Координація

присудка з підметом. Керування в українській мові. Використання однорідних членів речення, вставних і вставлених конструкцій. Використання складних речень у мовленні.

Тема 7. Комунікативно-риторичні якості мовлення

Особливості усного мовлення. Діалогічне та монологічне мовлення. Функціональні різновиди мовлення. Комунікативно-риторичні якості мовлення. Історія вивчення та визначення комунікативно-риторичних якостей мовлення. Правильність як основна комунікативна ознака мовлення. Змістовність і точність. Чистота мовлення як комунікативна ознака. Умови досягнення чистоти мовлення. Засоби творення доречності. Різновиди доречності: стильова, контекстуальна, ситуативна та особистісно-психологічна. Багатство та різноманітність мовлення. Логіка як метод переконання аудиторії. Закони логіки. Основні правила логічного наголосу. Логічні паузи. Логічна композиція. Основні види логічних помилок. Емоційні моменти промови. Мистецтво сполучати логічне та емоційне. Виразність і техніка мовлення. Умови виразності та шляхи її підвищення. Техніка усного мовлення. Мовленнєвий етикет. Види мовленнєвого етикету.

Тема 8. Ділові папери як засіб писемної комунікації

Поняття ділового спілкування. Документ і правила його складання. Критерії класифікації документів. Структура тексту документа. Національний стандарт України. Зміст і розташування реквізитів документів. Різновиди документів. Документи щодо особового складу (автобіографія, заповіт, заява, пропозиція, рапорт, резюме, скарга). Довідково-інформаційні документи (довідка, доповідна записка, звіт, огляд, посвідчення, пояснювальна записка, протокол, витяг з протоколу). Ділове листування. Класифікація листів. Етикет ділового листування.

Тема 9. Характеристика функціонального наукового стилю української мови та його жанрів

Наукова мова як комунікативний феномен. Поняття про функціональний стиль. Характеристика наукового стилю. Мовні засоби наукового стилю. Підстили (власне науковий, науково-популярний, науково-дидактичний тощо) та жанри наукового стилю (наукова стаття, інформативна наукова стаття, полемічна наукова стаття, критична стаття, курсова, бакалаврська робота, магістерська, докторська дисертація, огляд, рецензія).

Визначення і призначення анотації. Види анотацій. Структура і зміст анотації. Вимоги до анотацій. Визначення і призначення реферату. Види рефератів. Структура і зміст реферату. Вимоги до реферату.

Особливості усного наукового мовлення. Культура читання наукового тексту. Композиційно-логічна побудова усної наукової доповіді, виступу. Мовна особистість доповідача. Наукові заходи як засіб виявлення культури наукової мови. Наукова конференція. Науковий діалог. Дискусія. Наукова суперечка. Електронна презентація наукового виступу.

5.2. Тематика практичних занять

Денна форма навчання

ТЕМА 1. Українська мова серед інших мов світу.

ТЕМА 2. Фонетика української мови.

ТЕМА 3. Активні процеси в орфоєпії, графіці та орфографії української мови.

ТЕМА 4. Зміни у словотворчій системі української мови.

ТЕМА 5-6. Іменник в українській мові.

ТЕМА 7. Прикметник в українській мові.

ТЕМА 8. Числівник в українській мові.

ТЕМА 9. Займенник в українській мові.

ТЕМА 10-11. Дієслово в українській мові.

ТЕМА 12. Незмінювані частини мови в українській мові.

ТЕМА 13-14. Культура української мови.

ТЕМА 15. Комунікативно-риторичні якості мовлення.

ТЕМА 16-17. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.

ТЕМА 18-19. Характеристика функціонального наукового стилю української мови та його жанрів.

ТЕМА 20. Усне наукове мовлення.

Заочна форма навчання

ТЕМА 1. Активні процеси в орфоєпії, графіці та орфографії української мови.

ТЕМА 2. Іменник в українській мові.

ТЕМА 3. Дієслово в українській мові.

ТЕМА 4. Культура української мови.

5.3. Організація самостійної роботи студентів

Денна форма навчання

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Підготовка до аудиторних занять та усіх видів контролю: <ul style="list-style-type: none"> - опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до практичних занять; - підготовка до проміжного контролю.	42 8 30 4	Опорний конспект лекцій, конспект інформації до практичних занять, письмові завдання.
2.	Виконання індивідуальних завдань: <ul style="list-style-type: none"> - підготовка індивідуального науково-дослідного завдання; - створення презентації; - анотування та реферування наукових праць	30 10 10 10	Індивідуальне науково-дослідне завдання. Презентація. Анотація. Реферат
	Разом	72	

Заочна форма навчання

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Підготовка до аудиторних занять та усіх видів контролю: <ul style="list-style-type: none"> - опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до практичних занять; - підготовка до проміжного контролю.	78 20 50 8	Опорний конспект лекцій, конспект інформації до практичних занять, письмові завдання.
2.	Виконання індивідуальних завдань: <ul style="list-style-type: none"> - підготовка індивідуального науково-дослідного завдання; - створення презентації; - анотування та реферування наукових праць	30 10 10 10	Індивідуальне науково-дослідне завдання. Презентація. Анотація. Реферат
	Разом	108	

Підготовка індивідуального науково-дослідного завдання

- Складіть бібліографічні описи однієї монографії та статті з вашої спеціальності і подайте зразки бібліографічних посилань на них.
- Складіть бібліографічні списки використаної вами літератури з курсу “Українська мова”.
- Доберіть з наукових текстів фрагменти з усіма варіантами розстановки розділових знаків при цитуванні.
- Роботу виконати на аркушах формату А 4. Подати на перевірку в папці.

Рекомендовані інформаційні джерела.

1. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – Введ. з 01.07.2016. – К.: УкрНДНЦ, 2016. – 16 с. – (Інформація та документація).
2. Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій (розроблено на підставі ДСТУ 3008-95 «Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення») // Бюлетень ВАК України. – К., 2011. – № 9/10. – С. 2–10.
3. Український правопис. 2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/%202019.pdf>

Створення презентації

Підготувати і представити презентацію на нижчеподану тематику (позиція теми відповідає порядковому номеру студента в журналі академгрупи):

- Поняття ділового спілкування.
- Документ і правила його складання.
- Критерії класифікації документів.
- Структура тексту документа.
- Національний стандарт України. Зміст і розташування реквізитів документів.
- Різновиди документів.
- Культура наукового стилю
- Науковий стиль та його підстилі
- Різновиди наукового стилю
- Наукове мовлення як об’єкт вивчення в українському мовознавстві
- Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою.
- Особливості редагування наукового тексту.
- Найпоширеніші синтаксичні помилки у наукових текстах та шляхи їх уникнення.

Рекомендовані інформаційні джерела.

1. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням: Підручник. – К.: Алерта, 2010. – 696 с.
2. Ботвина І. В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови. – К.: АртЕк, 1998. 190с.
3. Гриценко Т. Б. Українська мова за професійним спрямуванням. – К., 2010. – 624 с.

4. Коваль А. П. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Структура наукового тексту. – К.: Вид-во Київського університету, 1970. – 307 с.
5. Михайлова О. Г., Сидоренко О. Г., Сухопар В. Ф. Українське наукове мовлення. Лексичні та граматичні особливості. – Х., 2000. – 97 с.
6. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови. – К: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
7. Основи наукового мовлення: навч.-метод, посібн. / Уклад. Т. В. Симоненко. – Черкаси: ЧНУ ім. Богдана Хмельницького. – 2005. – 80 с.
8. Семенов О. М. Культура наукової української мови: навч. посібн. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 216 с.
9. Українська мова. Енциклопедія. – К., 2007. – 856 с.

Анотування

- Дібрати і виписати 2 анотації книг з вашої спеціальності та схарактеризувати їх.
- Складіть анотацію та реферат однієї статті з вашої спеціальності.

Рекомендовані інформаційні джерела.

1. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – Введ. з 01.07.2016. – К.: УкрНДНЦ, 2016. – 16 с. – (Інформація та документація).
2. Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій (розроблено на підставі ДСТУ 3008-95 «Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення») // Бюлетень ВАК України. – К., 2011. – № 9/10. – С. 2–10.
3. Український правопис. 2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/%202019.pdf>

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю:* практичні заняття, індивідуальні завдання.
- 6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.
- 6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на практичних заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою та джерелами, а також якість виконання студентом індивідуального завдання.

Модульна контрольна робота (проводиться в письмовій формі, кожен варіант включає 3 питання, з них перше – тести, друге – теоретичне, третє – практичне, відповіді на які дають можливість всебічно оцінити рівень знань студента).

Зразок варіанту модульної контрольної роботи

Варіант №1

I. Розв'язати тести:

1. Де всі словосполучення правильні?

а) взяти участь, згідно до постанови;

б) приймати участь, відповідно до постанови;

- в) згідно з постановою, брати участь;
г) приймати участь, за постановою.

...

II. Наукова мова як комунікативний феномен.

III. Переписати, вставляючи на місці крапок, де треба, пропущені букви чи апостроф і потрібні розділові знаки.

Освіта забе...печує віл...не володін...я д...ржавною рідною й кіл...кома іноземними мовами. Р...алізація мовної стратегії ...дійс...нюєт...ся комплексним і послідовним упроваджен...ям адміністративних науково-м...тодичних роз...яс...нювал...но-пропагандис...с...ких заходів (*Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті*).

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
1-50	не зараховано

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає

	достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Індивідуальне науково-дослідне завдання	5
Презентація	5
Анотування та реферування наукових праць	5

Оцінювання *ІНДЗ* здійснюється за такими критеріями: правильність складання та оформлення, наявність всіх компонентів у вступі, відповідність вимогам академічного письма. Критеріями оцінювання *презентації* є повнота, технічна якість висвітлюваного матеріалу, рівень обізнаності студента в означеній проблемі. Критеріями оцінювання *анотування та реферування наукових праць* є вміння обирати головні тези зі статті, стисло описувати зміст та основні результати дослідження.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Проміжний контроль з означеного курсу проводиться у вигляді модульної контрольної роботи. Відповідь на кожне питання оцінюється за 5-бальною шкалою, і на основі середнього арифметичного здійснюється виведення остаточної оцінки за нижчеподаною таблицею. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проєктор), платформа Moodle.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Арнольд И.В. Основы научных исследований в лингвистике: Учеб. пособие. – М.: Высш. шк., 1991. – 140 с.
2. Атлас української мови: [в 3 т.]. – Т. 1. Полісся, Середня Наддніпрянщина і суміжні землі. / [ред. тому І. Г. Матвіяс]. – К.: Наукова думка, 1984. – 498 с. – (391 карта); Т. 2. Волинь, Наддністрянщина, Закарпаття і суміжні землі. / [ред. тому Я. В. Закревська]. – К.: Наукова думка, 1988. – 520 с.; Т. 3. Слобожанщина, Донеччина, Нижня Наддніпрянщина, Причорномор'я і суміжні землі. / [ред. тому А. М. Залеський, І. Г. Матвіяс]. – К.: Наукова думка, 2001. – 266 с. – (206 карт).
3. Биби́к С. П. Усна літературна мова в українській культурі повсякдення. – Ніжин «Видавництво «Аспект- Поліграф», 2013. – 589, [3] с.
4. Биби́к С.П., Сюта Г.М. Ділові документи та правові папери. – Харків : Фоліо, 2005. – 493 с.
5. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – Введ. з 01.07.2016. – К.: УкрНДНЦ, 2016. – 16 с. – (Інформація та документація).
6. Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій (розроблено на підставі ДСТУ 3008-95 «Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення») // Бюлетень ВАК України. – К., 2011. – № 9/10. – С. 2–10.
7. Висоцький А. В. Синтаксична сфера прислівника в українській літературній мові. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2013. – 328 с.
8. Вихованець І.Р. Теоретична морфологія української мови: Академічна граматика української мови /І.Вихованець, К.Городенська; За ред. І.Вихованця. – К.: Унів. вид-во «Пульсари», 2004. – 400 с. – Бібліогр.: С.391-398.
9. Городенська К. Г. Сполучники української літературної мови. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – 208 с.
10. Гриценко Т.Б. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. / Т.Б. Гриценко. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 624 с.
11. Гриценко П. Українська мова: державна і державотворча // Український інформаційний простір. – Число 2. – К., 2014. – С. 19–27.
12. Делюсто М. С. Сучасна українська літературна мова: Морфеміка. Словотвір : навчально-методичний посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. – Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2015. – 100 с.
13. Карпенко Ю.О. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови. – Одеса, 1996
14. Коваль Л. Семантико-синтаксична основа головного компонента односкладних речень в українській мові. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. – 316 с.
15. Козачук Г.О. Українська мова. Практикум. Навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Вища школа, 2008. – 414 с.
16. Колесников А. О. Морфологія українських південнобесарабських говірок: генеза і динаміка. – Ізмаїл : СМІЛ, 2015. – 676 с.
17. Кондратенко Н. В. Синтаксис українського модерністського і постмодерністського художнього дискурсу. – К.: «Видавничий дім Дмитра Бураго», 2012. – 328 с.
18. Лавриненко С. Т. Мовні знаки концептуалізації правової культури у фольклорному тексті. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2014. – 468 с.

19. Літературна норма і мовна практика / За ред. С. Я. Єрмоленко. – Ніжин, 2013. – 320 с.
20. Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура української фахової мови: навч. посіб. / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 360 с. – (Серія «Альма-матер»).
21. Навальна М. Динаміка лексику української періодики початку ХХІ ст. – К., 2011. – 328 с.
22. Основи наукового мовлення: навч.-метод. посіб. / уклад.: О.А. Бобер, С.А. Бронікова, Т.Д. Єгорова та ін.; за ред. І.М. Плотницької, Р.І. Ленди. – К.: НАДУ, 2012. – 48 с.
23. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови: Підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. – 248с.
24. Семенов О.М. Культура наукової української мови: навч. посіб. / О.М. Семенов. – 2-ге вид., стереотип. – К.: ВЦ «Академія», 2012. – 216 с. – (Серія «Альма-матер»).
25. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика: підручник / А.К. Мойсїєнко, О.В. Бас-Кононенко, В.В. Бондаренко та ін. – К.: Знання, 2010. – 270 с.
26. Сучасна українська мова. Морфологія.: підручник / За ред. А. К. Мойсїєнка. – К.: Знання, 2013. – 524 с.
27. Козачук Г.О. Українська мова. Практикум. Навчальний посібник для студентів гуманїтарних спеціальностей вищих навчальних закладів. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Вища школа, 2008. – 414 с.
28. Український правопис. – К., 2015.
29. Фїліпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 208 с. – (Альма-матер).
30. Христїанїнова Р. О. Складнопідрядні речення в сучасній українській літературній мові. – К.: Видавничий дїм Дмитра Бураго, 2012. – 368 с.
31. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. – К.: ВД «Слово», 2004. – 240 с.
32. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професїйним спрямуванням: підруч. / С.В. Шевчук, І.В. Клименко. – 2-е вид., випр. і доп. – К.: Алерта, 2011. – С. 548–553.
33. Шейко В.М., Кушніренко Н.М. Органїзація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2002. – 295с.
34. Ющук І.П. Практикум з правопису української мови. – 4-те вид. – К.: Освіта, 2000. – 254 с.

10.2. Допоміжні джерела

1. Баган М. П. Категорія заперечення в українській мові: функціонально-семантичні та етнолінгвістичні вияви. – К.: Видавничий дїм Дмитра Бураго, 2012. – 376 с.
2. Безрук Л.П. Категорія числа речовинних іменників в аспекті семантики //Мовознавство. – 1982. – № 4. – С. 33-36.
3. Горбач О. Генеза української мови та її становище серед інших слов'янських //Історія української мови. Хрестоматія. – К., Либїдь, 1996. – С. 206-226.
4. Городенська К. Нові явища та процеси в українському словотворенні: динаміка чи деструкція словотвірних норм? // Українська мова. – 2013. – № 2. – С. 3–12.
5. Городенська К. Українське слово у вимїрах сьогодення. – К.: КММ, 2014. – 124 с.
6. Делюсто М. С. Типологія говірок межиріччя Дністра і Дунаю: навчально-методичний посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. – Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2015. – 64 с.
7. Делюсто М.С. Типологія говірок межиріччя Дністра і Дунаю. – Ізмаїл, 2012.
8. Загнітко А.П. Граматичні категорії невідмінюваних іменників //Лінгвістичні студії: Темат. зб. наук. праць. Вип. 1. – Донецьк, 1994. – С. 98-112.

9. Колесников А.О. Концепт кількості та субстантивне число в українській мові //Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. – Ізмаїл, 2002. – Вип.12. – С. 126-129.
10. Колесников А.О. Сучасна українська мова: вступ до морфології, іменник, прикметник: Методичні рекомендації для студентів філологічного факультету. – Ізмаїл, 2003. – 80 с.
11. Колесников А.О. Типологічні параметри граматичної категорії числа українських іменників //Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. – Донецьк: Дон.НУ, 2002. – Вип.9. – С.32-36.
12. Костусяк Н. М. Структура міжрівневих категорій сучасної української мови. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 452 с.
13. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 368 с. (Альма-матер).
14. Критська В.І., Недозим Т.І., Орлова Л.В., Пуздирєва Т.К., Романюк Ю.В. Граматичний словник української літературної мови. Словозміна: Близько 140 000 слів / Відп. ред. Н.Ф. Клименко. – К: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2011. – 760 с.
15. Межов О. Г. Типологія мінімальних семантико-синтаксичних одиниць. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 464 с.
16. Німчук В. Південні давньоруські говори – основа української мови. // Історія української мови. Хрестоматія. – К.: Либідь, 1996. – С. 257-270.
17. Півторак Г. Коли ж виникла українська мова? // Історія української мови. Хрестоматія. – К.: Либідь. 1996. – С. 270–280.
18. Пономарів О. Д. Українське слово для всіх і для кожного. – К.: Либідь, 2012. – 360 с.
19. Тименко Л. О. Лексика офіційно-ділового стилю в історії української мови (1917–1933 рр.) – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. – 184 с.
20. Ткаченко Орест. Шляхи мовного самоствердження і становище української мови// Українська мова. – 2005. – №2. – С. 3-22;
21. Українська лексикографія в загальнослов'янському контексті: теорія, практика, типологія / Відпов. ред. к. філол. н. І. С. Гнатюк. – К., 2011. – 560 с.
22. Фурса В. М. Новітні тенденції родового розмежування іншомовних невідмінюваних іменників // Дивослово. – 2014. – № 9. – С. 41–43.
23. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981. – 139 с.
24. Березин Ф.М., Головин Б.Н. Общее языкознание. – М., 1979. – С. 279–292, 296–307, 330–365.
25. Засорина Л.Н. Введение в структурную лингвистику. – М., 1974. – С. 157–310.
26. Кодухов В.И. Общее языкознание. – М., 1974. – С. 202–281.
27. Кочерган М.П. Загальне мовознавство. – К.: ВЦ «Академія», 2003. – 464 с.
28. Общее языкознание: Методы лингвистических исследований / Отв. ред. Б. А. Серебrenников. – М., 1973. – 318 с.

10.3. Інтернет-ресурси

1. Ізборник. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua>
2. Cite This for Me. – Назва з екрану. – Режим доступу: <https://www.citethisforme.com/>.
3. Committee on Publication Ethics: (COPE): Promoting integrity in research publication. – Назва з екрану. – Режим доступу: publicationethics.org/.
4. Словники України on-line від Українського лінгвістичного порталу. – Режим доступу: http://ulif.org.ua/ulp/dict_all/index.php
5. Plagiarism.org - Best Practices for Ensuring Originality in Written Work. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.plagiarism.org/.

6. Publication Integrity and Ethics. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.integrity-ethics.com/.
7. VAK.in.ua - Автоматичне оформлення джерел по ВАК України. – Назва з екрану. – Режим доступу: vak.in.ua/.
8. Академічне письмо та бібліографія - Головна. – Назва з екрану. – Режим доступу: bibliosynergy.ula.org.ua/index.php/proekt1.
9. Білоноженко В. М., Гнатюк І. С., Дятчук В. В., Неровня В. Н., Федоренко Т. О. Словник фразеологізмів української мови / відповідальний ред. Винник В. О. - К.: Наукова думка, 2003. - 788 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/231655/>
10. Гринчишин Д.Г., Сербенська О.А. Словник паронімів української мови. - Київ: Радянська школа, 1986. - 222 с. DJVU[Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.twirpx.com/files/languages/_ukrainian/dictionaries/
11. Інститут мовознавства імені О. О. Потебні Національної Академії наук України. – Режим доступу: <http://www.inmo.org.ua>
12. Інститут української мови Національної Академії наук України. – Режим доступу: <http://www1.nas.gov.ua/institutes/iium/Pages/default.aspx>
13. Калашник В.С., Колоїз Ж.В. Словник фразеологічних антонімів української мови. - Київ: Довіра, 1994. – 284с. DJVU[Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/231655/>
14. Пан бібліотекар. Блог про бібліотечну справу та інформаційні технології. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.бібліотекар.укр/.
15. Полюга Л. М. Словник антонімів української мови. - К.: Довіра, 2004 [Електронний ресурс] Режим доступу: http://nashformat.ua/books/_dovidnikovividanya/_povnyy_slovykantonimiv_ukrayinskoyi_movy_slovyk_frazeologichnyk_antonimiv_ukrayinskoyi_m
16. Рекомендації до пошуку наукової інформації за допомогою інтернетресурсів. – Назва з екрану. – Режим доступу: <https://docs.google.com/document/d/1sUBDVqvUxuAfoi1yNW47y.../edit?hl=uk>.
17. Рекомендації з оформлення посилань в наукових роботах: DSpace. – Назва з екрану. – Режим доступу: ela.kpi.ua/handle/123456789/16051.
18. Словник «Весна» (українсько-білорусько-польсько-російсько-англійський тлумачний словник).
19. Словник іншомовних слів. <http://www.pcdigest.net/ures/book/sis.shtml>
20. Словники й енциклопедії в онлайн режимі. <http://dic.acade-mic.ru/>
21. Стили оформлення бібліографічних посилань для міжнародних публікацій. Ч. 1. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.library.ukma.edu.ua/.../Styli_oformlennya_bibliografichnykh.
22. Сучасна українська мова: електронний підручник. Режим доступу: <http://www.mova.info/Pidruchn.aspx>
23. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова: фонетика, орфоєпія, графіка, орфографія. – Київ: Вища школа, 1981. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/174320/>
24. Ужченко В.Д., Ужченко Д.В. Фразеологія сучасної української мови: Навч. посіб. - К.: Знання, 2007. - 494 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://0lib.com/фразеологія-сучасної-української-мови-ужченко-0lib-com-електронна-бібліотека.html>
25. Український лінгвістичний портал. <http://ulif.org.ua>
26. Українські наукові журнали: Головна. – Назва з екрану. – Режим доступу: usj.org.ua/.
27. Українські неологізми. (Сайт присвячений проблемі засвоєння нових термінів в українській мові). <http://words.volyn.net/>

28. Фащенко М. М. Сучасна українська мова. Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Практикум. – К., 2010. – 176 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://academia-ps.com.ua/product/197>
29. Я розмовляю українською. Словник «Антисуржик» <http://www.arkas-proswita.iatp.org.ua/>